

การฝึกทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

Practices of Communication skills in Daily life for Autistic Children through Communicative Billboards

สุพัตรา ปลั่งโคโท¹ ประวิทย์ สิมมาทัน² จริญญาภรณ์ รุจิโมระ³ และ จีระนัน เสนาจัก⁴

Supattra Pasunkhato,¹ Prawit Simmatan,² Jariyaporn Rujimora³ and Jeeranan Senajak⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อฝึกทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร และ**ประการที่สอง** เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการฝึก โดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร กลุ่มเป้าหมายการศึกษาเป็นเด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 6 คน ที่มีอายุระหว่าง 3 ถึง 16 ปี เป็น ชาย 4 คน หญิง 2 คน เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์จัดเป็นเด็กออทิสติกที่มีปัญหาทางด้านภาษาและการสื่อสาร และกำลังศึกษาอยู่ในห้องเรียนออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง ใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (Single subject design) ตามรูปแบบ Basic A-B (Baseline and intervention design) เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอน สื่อการสอน โดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกก่อนฝึกและหลังฝึกทักษะ ใช้เวลาดำเนินการทดลอง 10 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

เด็กออทิสติกที่ผ่านการฝึกด้วยป้ายกระดานสื่อสารโดยเฉลี่ยมีความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดอยู่ในระดับดีมาก โดยเด็กออทิสติก จำนวน 4 คน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก อีก 2 คนอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : ทักษะการสื่อสาร เด็กออทิสติก

ABSTRACT

The purposes of this research were to train communicative skills used in daily life for autistic child through communicative billboards and to compare communication abilities of autistic child at before-after practicing. Population were 6 autistic children (4 boys and 2 girls) attained rehabilitation program at Special Education Center, Rajabhat Maha Sarakham University with aging ranged from 3 - 16 years old. The group of children were judged by clinical doctors as the autistic children on language and communications skills. These children are studying at the autistic classroom, Special Education Center,

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Maha Sarakham University. The research were the Single Subjective Design of Basic A-B type (Baseline and Intervention Design). Tools used in the research were course outline for communicative billboards, instruction media with communicative billboards, assessment for communication skills of autistic children at before-after usage of communicative billboards. Total time spent for this experimental study was 10 weeks. Statistics used in this research were Means and Standard Deviation.

The results were found that ;

The overall communication skills in daily life on body language and speech aspects of autistic children has been practiced with communicative billboards are at excellent level. When individual autistic child was considered, it was found that communication skills of 4 children are at excellent level. The communication skills of 2 remaining children are at good level.

The autistic children have higher level of communicative skills in their daily life after they have been trained for communicative skills with utilization of communicative billboards.

Key Words: Communication Skill, Autism

บทนำ

การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันจนเกิดเป็นสังคมขึ้นนั้น ย่อมต้องมีการเรียนรู้ และมี การติดต่อ สื่อสารซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร ซึ่งภาษาในการสื่อสารนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารทางสายตา สีหน้า ท่าทาง ภาษาเพื่อการแสดงออกทางศิลปะ ภาษาพูด เป็นต้น เพราะภาษาเป็นเครื่อง ช่วยให้ผู้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน มนุษย์เรานั้นใช้การสื่อสารเพื่อการ สื่อความหมายกับบุคคลอื่น ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทารก เช่น เวลาหิวก็จะส่งเสียงร้องไห้ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้เลี้ยงเข้าใจ ดังนั้นความหมายของ การสื่อสารก็คือการติดต่อเพื่อการสื่อความหมายระหว่างผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสาร การสื่อสารเป็นกระบวนการเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยของ คนทุกคนและมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่น ตลอดจนถึงสังคมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องอยู่ไม่ว่าจะทำสิ่งใด ล้วนต้องอาศัย การสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุด ประสงค์ทั้งสิ้น จะเห็นได้จากการที่คนพยายามคิดค้นและพัฒนาวิธีการสื่อสารมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่างๆ ล้วนเกิดจากความพยายามอย่างสูงของคน ต่อเนื่องมาหลายชั่วอายุ

หากการสื่อสารไม่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแล้วเครื่องมือและวิธีการสำหรับการสื่อสารต่างๆ เหล่านี้ก็คงไม่เกิดขึ้น และพัฒนามาให้เห็นดังเช่นในปัจจุบัน (ประม ะ สตะเวทิน : online) ในสภาพสังคมที่คนจะต้องเกี่ยวข้องกันมากขึ้น เช่น ปัจจุบัน การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมมากขึ้น หากคนในสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในการสื่อสาร ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิด หรือทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันได้ ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมทุกวันนี้ มีอยู่ ไม่น้อยที่เป็นสาเหตุมาจากความล้มเหลวของการสื่อสาร ดังนั้นการสื่อสารจึงมีความสำคัญสำหรับบุคคลและสังคมหลายด้าน คือ

1. ด้านชีวิตประจำวัน ในชีวิตประจำวันหนึ่งๆ แต่ละคนจะต้องสื่อสารกับตัวเองและสื่อสาร กับผู้อื่นตลอดเวลา นับตั้งแต่เวลาตื่นนอนก็ต้องสื่อสารกับตัวเองและคนอื่นที่อยู่ใกล้ตัว การฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ออกจากบ้านไปปฏิบัติภารกิจประจำวัน ก็ต้องพบปะบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องทำการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ไม่ในฐานะผู้ส่งสารก็ในฐานะ ผู้รับสาร หากคนเราขาดความรู้หรือทักษะการสื่อสารก็อาจทำให้การปฏิบัติภารกิจประจำวันอาจบกพร่องได้

2. ด้านสังคม การรวมกลุ่มในสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ จะต้องมีการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในเรื่องต่างๆ มีกระบวนการทำให้คนยอมอยู่ในกฎเกณฑ์ กติกาของสังคม มีการถ่ายทอดความรู้และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3. ด้านธุรกิจอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้านำการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การบริหารจัดการต่อประสานงาน การฝึกอบรมพนักงานการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีการสื่อสาร ฯลฯ กิจกรรมด้านธุรกิจอุตสาหกรรมจะต้องมีการสื่อสารที่ดีจึงจะประสบผลสำเร็จได้

4. ด้านการเมืองการปกครองกิจกรรมด้านการเมืองการปกครองจะต้องใช้การสื่อสารทุกขั้นตอน เช่น การประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาล การสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องต่างๆ การบังคับบัญชาสั่งการการให้บริการประชาชน การชักชวนให้ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายซึ่งล้วนจะต้องใช้เทคนิควิธีการของการสื่อสารทั้งสิ้น ด้านการเมืองระหว่างประเทศซึ่งต้องมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ เช่น การค้า การทหาร การทำสนธิสัญญา ฯลฯ การมีนักการทูตประจำในประเทศต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ เหล่านี้มีความจำเป็นต้องใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันอยู่เสมอ หากผู้เกี่ยวข้องมีความรู้และทักษะในการสื่อสารเพียงพอ ย่อมสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : online)

การเรียนการสอน เป็นการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง มีทั้งผู้ส่งสาร อันได้แก่ครูผู้สอนมีสาร คือความรู้หรือประสบการณ์ที่จัดขึ้น ผู้รับสารคือ ผู้เรียน มีกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ที่จัดขึ้นในห้องเรียน หรือสถานการณ์ที่ จัดขึ้นในสถานที่อื่น และมีจุดหมายของหลักสูตรเป็นเครื่องนำทางจุดมุ่งหมายของการสื่อสารในการเรียนการสอน คือการพยายามสร้างความเข้าใจ ทักษะ ความรู้ ความคิดต่างๆ ร่วมกัน ระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน ความสำเร็จของการเรียนการสอน พิจารณาได้จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่ต้น ตามลักษณะการเรียนรู้นั้นๆ ปัญหาสำคัญของการสื่อสารในการเรียนการสอนคือ

ทำอย่างไรจึงจะสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสื่อสาร และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับครู คือการใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกเหนือ การใช้คำพูดของครูแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะสื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ มีคุณลักษณะพิเศษบางประการที่ไม่มีในตัวบุคคล คือ

5. จับยึดประสบการณ์ เหตุการณ์ กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นสามารถใช้สื่อต่างๆ บันทึกไว้เพื่อนำมาศึกษาได้อย่างกว้างขวาง เช่น การบันทึกภาพ บันทึกเสียง การพิมพ์ ฯ

6. ดัดแปลงปรุงแต่ง เพื่อทำสิ่งที่เข้าใจยากให้อยู่ในลักษณะที่ศึกษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การย่อส่วนขยายส่วนทำให้ชัดลง ทำให้เร็วขึ้น จากไกลทำให้ดูใกล้ จากสิ่งที่มีความซับซ้อนสามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนขึ้น

7. ขยายจ่ายแจก ทำสำเนา หรือเผยแพร่ได้จำนวนมาก เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพถ่าย จึงช่วยให้ความรู้ต่างๆ เข้าถึงผู้รับได้เป็นจำนวนมากพร้อมกัน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : online)

เด็กปกติทั่วไปมีพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสารเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่แรกเกิดจากการใช้เสียงสัญลักษณ์ เช่น การส่งเสียงร้องเมื่อเปียก หรือเด็กต้องการอาหาร การยิ้มเพื่อบอกความสบาย ความพอใจ เด็กเริ่มจำเสียงที่สำคัญ เช่น เสียงพ่อแม่ พี่เลี้ยง คนใกล้ชิดแล้วพัฒนามาเป็นการจำแนกเสียงที่ได้ยินว่าเสียงใดมีความหมาย เสียงใดเป็นภาษาพูด เด็กจะมองเห็นผู้ที่พูดด้วย เรียนรู้บทสนทนาที่ได้ยินเพื่อนำไปสู่การเปล่งเสียง และการพูดเป็นคำ พัฒนาการทางภาษาของเด็ก จะเกิดขึ้นเมื่อสมองทำงานประสานกันระหว่างเสียงกับสิ่งที่เด็กได้ยินแล้วจึงแปลความหมายว่า เกิดอะไรขึ้นรอบๆ ตัว (Barratt, 1999 : 25) ซึ่งเป็นพื้นฐานการเข้าใจความหมายของเสียงที่ได้ยินเมื่ออายุประมาณ 6 เดือน แล้วพัฒนาไปจนกระทั่งเกิดเป็นการเปล่งเสียงพูดคำ วลี ประโยค การอ่าน การฟัง การเขียน การใช้ไวยากรณ์ และการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ทางภาษา

เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนที่มีลักษณะแตกต่างจาก เด็กทั่วไป คือ เด็กจะ

เรียนรู้จากของจริง รูปภาพจะเป็นภาษาแรกของเด็ก ภาษาพูดจะเป็นภาษาที่สองหากเป็นตัวหนังสือหรือแบบจำลองเด็กจะไม่เข้าใจ เด็กออทิสติกส่วนใหญ่คิดเป็นภาพไม่คิดเป็นภาษา เด็กจะรับข้อมูลและเข้าใจสิ่งที่มองเห็น ความคิดของเด็กออทิสติกเหมือนกับวิธีทัศน์ที่ฉายอยู่ในความคิดคำนึง พัฒนาการทางความคิดจะเกิดช้ากว่า เด็กปกติ เด็กกลุ่มนี้จะเรียนรู้จากภาพได้ดีกว่าคำพูด ซึ่งเป็นจุดเด่นของเด็กออทิสติก (ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล, 2545 : 24 - 29)

การฝึกทักษะการสื่อสารโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารเป็นการประยุกต์โปรแกรมช่วยสอน โดยใช้ระบบรูปภาพแลกเปลี่ยนในการสื่อสาร มาใช้ในการฝึกการสื่อสารให้กับเด็กออทิสติก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสื่อสารให้กับเด็กออทิสติกโดยเด็กจะเป็นผู้เริ่มต้นในการสื่อสาร หรือบอกความต้องการโดยการใช้อุปกรณ์ หรือภาพสัญลักษณ์แลกเปลี่ยนกับสิ่งที่เด็กชอบอาจเป็นอาหาร ของเล่น หรือกิจกรรมที่เด็กชอบและต้องการ ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เด็กรู้จักที่จะเป็นผู้เริ่มต้นในการสื่อสารกับผู้อื่นก่อนอย่างเป็นธรรมชาติและค่อยเป็นค่อยไป (Bondy and Frost, 2003 : online) ใช้เทคโนโลยีไม่ซับซ้อน (Quill, 2000 : 99 อ้างอิงจาก สุชีริน เย็นสวัสดิ์ : 2) และสามารถสร้างขึ้นมาได้โดยสร้างสิ่งดึงดูดใจเพื่อให้เกิดการสื่อสาร (Wetherby and Prizant, 1989 : 49) แล้วเรียนรู้การสื่อสารด้วยวิธีอื่น เช่น การสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น ซึ่งขั้นต้นจะต้องมีครูและครูผู้ช่วยในการสอนชี้แนะ ให้เด็กรู้วิธีการแลกเปลี่ยนบัตรภาพ กับสิ่งเสริมแรงเมื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วก็จะพัฒนาขึ้นไปสู่ขั้นตอนที่เพิ่มมากขึ้น

การฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารเป็นการผสมผสานการปรับพฤติกรรม และหลักการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเสริมแรง เทคนิคการชี้แนะ และ เทคนิคการขัดเกลาพฤติกรรมมารวมกัน (Janzen, 1999: online) เพื่อพัฒนาความสามารถในเรื่องภาษาและการสื่อสารให้กับเด็กออทิสติก โดยมีเป้าหมายในการฝึกคือให้เด็กออทิสติกสามารถสื่อสารกับคนอื่นได้สูงสุดตามวัย ด้วยวิธีการใช้คำพูด การแสดงออกด้วยภาษาท่าทาง หรือการสื่อสารจากการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งตัวเด็กและผู้ที่ได้สื่อสารด้วย

ในปัจจุบันเด็กออทิสติก ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไม่สามารถสื่อสารกับครู ผู้สอน เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนของเด็ก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารในการเรียน การสอนและการใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนเด็กออทิสติกจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร เพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และเพื่อเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก นำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อฝึกทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิต ประจำวันของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระหว่างก่อนการฝึกทักษะ และหลังการฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

สมมติฐานของการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารในการฝึกทักษะความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกหลังการฝึกทักษะการสื่อสารโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารสูงขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกที่เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็น เด็กออทิสติก ที่มีปัญหาทางการสื่อสาร จำนวน 6 คน ที่มีอายุระหว่าง 3 - 16 ปี เป็นชาย 4 คน หญิง 2 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรอิสระ วิธีการฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

ตัวแปรตาม ความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
วันของเด็กออทิสติก 2 ด้าน คือ

1. ด้านภาษาท่าทาง
2. ด้านภาษาพูด

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่

1. แผนการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร จำนวน 36 แผนการสอน

2. สื่อการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร ประกอบด้วย

2.1 ป้ายกระดานสื่อสาร

2.2 แผนภาพการสื่อสารได้จากการ สังเคราะห์จากสิ่งที่เด็กชอบและกิจกรรมที่ เด็กชอบ จำนวน 12 ภาพ

2.2.1 สิ่งเสริมแรงที่เด็กชอบในชีวิตประจำวันของเด็ก จำนวน 6 แผนภาพ ได้แก่ ร้อยลูกปัด, ลูกบอล, ภาพหนังสือนิยายสาร, ขนม, ไม้บล็อก และตัวต่อ

2.2.2 กิจกรรมที่เด็กชอบ จำนวน 2 กิจกรรม ดังนี้

1) กิจกรรมดนตรีบำบัด จำนวน 3 แผนภาพ ได้แก่ ปรบมือ, เเค่ดนตรีตามจังหวะเพลง และ ทำท่าประกอบเพลง

2) กิจกรรมศิลปะบำบัด จำนวน 3 แผนภาพ ได้แก่ ปะติดภาพ, ขยำกระดาษ และระบายสี

3. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกก่อนฝึกและหลังฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียวรูปแบบ Basic A-B (Baseline and intervention design) ประกอบด้วยระยะเส้นฐาน ระยะการ จัดกระทำและระยะติดตามผลผู้วิจัยดำเนินการทดลองในปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ทำการทดลองในวันจันทร์ ถึง วันพุธ วันละ 2 ครั้งๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ที่ 9 เป็นการทบทวนและในสัปดาห์ที่ 10 เป็นการทดสอบหลัง

เรียนในแต่ละชั้นแผนการสอน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ได้นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกก่อนฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร ไปทดสอบกับกลุ่มประชากร เพื่อดูความสามารถทางการสื่อสารของเด็กก่อนที่จะทำการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร โดยทำการทดสอบเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 45 นาที บันทึกผลคะแนนการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินการทดลอง ทำการทดลองโดยฝึกทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารจำนวนแผนการสอน กับกลุ่มประชากร ใช้ระยะเวลาทดลอง 10 สัปดาห์ ทำการทดลองในวันจันทร์ ถึง วันพุธ วันละ 2 ครั้งๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ที่ 9 เป็นการทบทวนและในสัปดาห์ที่ 10 เป็นการทดสอบหลังเรียนในแต่ละชั้นแผนการสอนและมีการทดสอบระหว่างเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้

3. หลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลอง นำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกหลังฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนการทดลอง มาทดสอบหลังเรียนเพื่อดูทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หลังการฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร โดยทำการทดสอบเป็นรายบุคคล ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 45 นาที บันทึกผลคะแนนการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบโดยใช้แบบวัดความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร มีค่า คะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 1

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระหว่างก่อนการฝึกทักษะและหลังการฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทดสอบแบบ The wilcoxon matched-Pairs signed-ranks test ดังปรากฏในตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติก ก่อนได้รับการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร อยู่ระหว่าง 6 - 10 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.67 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.65 มีความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดอยู่ในระดับปรับปรุง หลังจากรับการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารแล้ว มีช่วงคะแนนระหว่าง 25-36 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29.50 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.40 มีความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า 4 ใน 6 คน คะแนนหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก และ 2 ใน 6 คน อยู่ในระดับดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายบุคคลโดยหลังการฝึกนักเรียนออทิสติกทุกคน มีความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง (ช่วงคะแนนระหว่าง 14 - 26)

ตารางที่ 1 ความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

นักเรียน (คนที่)	ความสามารถทางการสื่อสารในชีวิตประจำวัน		ระดับความสามารถหลังเรียน
	ก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)	หลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)	
1	9	25	ดี
2	6	30	ดีมาก
3	8	30	ดีมาก
4	10	36	ดีมาก
5	7	29	ดีมาก
6	6	27	ดี
รวม	46	177	
μ	7.67	29.50	
δ	3.65	3.40	
ระดับ	ปรับปรุง	ดีมาก	

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติก ระหว่างก่อนได้รับ การฝึกทักษะและหลังการฝึกทักษะโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

นักเรียน (คนที่)	คะแนน (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน D = Y - X	ลำดับที่ความ แตกต่าง
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	9	25	16	6
2	6	30	24	2
3	8	30	22	3.5
4	10	36	26	1
5	7	29	22	3.5
6	6	27	21	5
μ	7.67	9.50	21.83	

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การฝึกทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรจำนวน 6 คน มีความสามารถทางการสื่อสารอยู่ในระดับ ดีมาก ซึ่งเป็นผลมาจาก

การใช้ป้ายกระดานสื่อสารเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอน และการนำสิ่งเร้าเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น ขนม สิ่งของที่เด็กชอบ ฯลฯ แต่การนำป้ายกระดานสื่อสารมาเป็นตัวกลางในการสื่อสาร สามารถดึงดูดความสนใจ เพราะป้ายกระดานสื่อสารมีความสวยงามสามารถดึงดูดใจให้เด็กออกฮิสติกอยู่หนึ่งทำตามคำสั่งและทำให้เด็กเข้าใจและสามารถสื่อสารกับครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ชวานซ์, การ์ฟิงเกล, และนูเออร์ (Schwantz, Garfinkle and Bauer, 1998 : 144 - 159) ได้ศึกษา กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งมีปัญหาทางการสื่อสารล่าช้าและรุนแรง จำนวน 31 คน พบว่าเด็กเหล่านี้พัฒนาความสามารถทางการสื่อสารกับเพื่อนๆ และผู้ใหญ่โดยระบบการสื่อสารแบบรูปภาพแลกเปลี่ยนในการสื่อสารภายใน 14 เดือน โดยระบบนี้ถูกสร้างขึ้นและใช้ในสถานที่ที่แตกต่างกันและ ใช้อย่างเป็นธรรมชาติ ตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล และงานของแพนกรูว์ (Pansegrouw, 1994 : online) ได้ศึกษาวิธีการช่วยเหลือในการสื่อสารให้กับวัยรุ่นออทิสติก ออฟริกาที่มีปัญหาการสื่อสารในระดับรุนแรง มีการฝึกโดยจัดในสิ่งแวดล้อมหลายรูปแบบทั้งการฝึกแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม มีแม่ หรือผู้ดูแลเป็นผู้ฝึกการสื่อสารพื้นฐานนี้ โดยใช้รูปภาพหรือภาพสัญลักษณ์ในการฝึกอย่างเป็นขั้นตอน และมีสิ่งเสริมแรงทางบวก เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารของวัยรุ่นออทิสติกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร มีความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชิน เียนสวัสดิ์ (2548 : 67) ได้ศึกษาทักษะทางการสื่อสารของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร พบว่า นักเรียนออทิสติกมีทักษะในการสื่อสาร โดยใช้ภาษาท่าทางดีขึ้น และสอดคล้องกับงานของ คาร์ฟิโร (Cafiero, 1995 : 213) ศึกษา ผลการช่วยเหลือ เด็กวัยรุ่นออทิสติกในชั้นเรียน ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่สามารถใช้ภาษาพูดในการสื่อสาร การจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นไปอย่างธรรมชาติ ใช้สื่อทางสายตาโดยป้ายกระดานสื่อสาร ในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านที่

โรงเรียน โดยไม่มีการชี้แนะ พบว่าเด็กนักเรียนมีการสื่อสารมากขึ้น มีผลการเรียนดีขึ้นและมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ผลการเปลี่ยนแปลงนี้ดูได้จากความก้าวหน้าในการสื่อสารในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกที่ได้รับการฝึกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายบุคคลพบว่า โดยรวมมีถึง 4 ใน 6 คน ที่อยู่ในระดับดีมากส่วนอีก 2 ใน 6 อยู่ในระดับดี

เด็กชายคนที่ 1 มีพฤติกรรมทางด้านการสื่อสาร คือ มีปัญหาทางด้านการพูดไม่สามารถสื่อสารทางภาษาพูดและภาษาท่าทางได้ การอยู่ในโลกส่วนตัวไม่สนใจสิ่งรอบข้างไม่สามารถเล่นสมมติได้ หลังการฝึกทักษะทางการสื่อสาร พบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาท่าทางได้

เด็กชายคนที่ 2 มีพฤติกรรมทางด้าน การสื่อสาร คือ มีความผิดปกติในการพูดไม่ชัดเจน ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวไม่เล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อน ไม่สนทนากับคนรอบข้างไม่สามารถบอกความต้องการของตัวเองให้บุคคลรอบข้างได้ หลังการฝึกทักษะทางการสื่อสาร พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น สามารถพูดเป็นคำได้ชัดเจน และใช้ภาษาท่าทางได้ดีในสิ่งที่ต้องการในชีวิตประจำวัน

เด็กชายคนที่ 3 มีพฤติกรรมทางด้านการสื่อสาร คือ เด็กไม่สามารถพูดเป็นคำได้ใช้ภาษาท่าทางได้ในสิ่งที่ต้องการเป็นบางครั้ง หลังการฝึกทักษะทางการสื่อสาร พบว่า เด็กเด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น สามารถพูดตามครูได้เป็นคำและใช้ภาษาท่าทางได้ดีขึ้นซึ่งเป็นผลมาจาก เด็กมีสมาธิที่ดีในขณะสอน

เด็กชายคนที่ 4 มีพฤติกรรมทางด้านการสื่อสาร คือ เด็กสามารถสนทนากับคนรอบข้างได้ดี ไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น หักสนใจสิ่งใดจะจดจ่อกับสิ่งนั้น นอกจากนี้เด็กชายคนที่ 4 สามารถอ่านหนังสือได้ และชอบแกล้งเพื่อนๆ หลังการฝึก

ทักษะทางการสื่อสาร พบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น สามารถพูดเป็นคำและประโยคบอกความต้องการได้ดีมาก

เด็กหญิงคนที่ 5 มีพฤติกรรมทางด้านการสื่อสาร คือ พูดคนเดียว ถ้อยคำที่พูดมีความหมาย แสดงอาการคิดอะไรบางอย่างเวลาสนทนา สายตาไม่จับจ้องที่คู่สนทนา สามารถสนทนากับคนรอบข้างได้แต่จะพูดซ้ำๆ หรือพูดเลียนแบบ มีสมาธิในการสนใจสิ่งต่างๆ น้อย หลังการฝึกทักษะทางการสื่อสาร พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น เด็กสามารถพูดเป็นคำและประโยคบอกความต้องการได้

เด็กหญิงคนที่ 6 มีพฤติกรรมทางด้านการสื่อสาร คือ มีปัญหาทางการสื่อสารไม่สามารถสื่อสารเป็นคำได้ และไม่สามารถใช้ภาษาท่าทางในสิ่งที่ต้องการได้ เด็กมีพัฒนาการด้านการสื่อสารดีขึ้น คือ เด็กสามารถสื่อความต้องการออกมาในรูปของภาษาท่าทาง และภาษาพูดได้ ซึ่งเป็นผลมาจาก สื่อการเรียนการสอนที่เป็นรูปภาพและของจริงในการฝึกทักษะในการสื่อสารมีสมาธิมากในขณะที่ฝึก

2. ความสามารถทางการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกหลังได้รับหลังการฝึกทักษะการสื่อสารโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสารสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศึกษาความคงทนของการฝึกทักษะการสื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านการใช้ภาษาท่าทางและด้านการใช้ภาษาพูดของเด็กออทิสติกโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร
2. หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ สิมมาทัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาภรณ์ รุจิโมระ อาจารย์จิระนันท์ เสนาจักร อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตลอดระยะเวลาในการวิจัย และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณ เพ็งชัย และรองศาสตราจารย์สุภารัตน์ ชุนทดาลัย

บรรณานุกรม

- ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล. (2545). **พัฒนาการบำบัดเด็กออทิสติกตามแนวทางป้าหมอเพ็ญแข**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ประม ะตเวทิน. (2533). **หลักและทฤษฎีการสื่อสารหน่วยที่ 1 - 8**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. **หลักนิเทศศาสตร์**. (2540). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุชีริน เย็นสวัสดิ์. (2548). **การศึกษาทักษะการสื่อสารของเด็กออทิสติกจากการสอนโดยใช้ป้ายกระดานสื่อสาร**. ปริญญาโท ก.ศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Barratt, P. (1999). **Autistic How to Help Young Child**. London: F Growe & Sons Limited, Janzen, J. (Online) Available: <http://www.pecs.com>.
- Pansegrouw, L. (2006) **Communication Intervention in a Profoundly Cognitively Handicapped Adolescent with Autistic Features (Afrikaans Text)**. (Online) Available : <http://www.lip.umi.com/dissertation/fullcit/>.
- Quill, K. A. (2000). **Do - Watch - Listen - Say : Social and Communication Intervention for Children with Autism**. Maryland : Paul H Bookes.